

Průzkum mezi LGBT osobami v EU provedený agenturou FRA

Toto je stručný přehled některých zjištění. Klíčová zjištění s příslušnými grafy a stanovisky jsou uvedena ve zprávě „Stručný pohled“. Kompletní zjištění jsou uvedena ve „Zprávě o hlavních výsledcích“.

1. Proč a jak byl průzkum mezi LGBT osobami v EU proveden?

Agentura FRA provedla na žádost Evropské komise on-line průzkum zahrnující diskriminaci a nenávislné výroky proti lesbám, gayům, bisexuálům a transgender osobám (LGBT osobám) a rovněž další otázky ve všech členských státech EU a v Chorvatsku. Průzkum sestával z rozsáhlého shromažďování empirických údajů a byl zaměřen na osoby ve všech členských státech EU a v Chorvatsku ve věku nejméně osmnácti let, které se považují za lesby, gaye, bisexuály nebo transgender osoby. Anonymní průzkum byl k dispozici on-line ve všech 23 úředních jazycích EU (s výjimkou irštiny) a také v katalánštině, chorvatštině, lucemburštině, ruštině a turečtině. Agentura FRA připravila průzkum, který od dubna do července 2012 prováděla – v rámci smlouvy uzavřené s agenturou FRA na základě otevřeného nabídkového řízení – společnost Gallup Europe ve spolupráci s asociací ILGA-Europe ([Evropská pobočka Mezinárodní asociace leseb, gayů, bisexuálů, transexuálů a intersexuálů](#)). Evropská zastřešující organizace ILGA-Europe, která zastupuje organizace občanské společnosti pro LGBT osoby, tuto práci podpořila prostřednictvím svých vnitrostátních odborníků.

Výsledky odrážejí zkušenosti více než 93 000 osob, které vyplnily dotazník. Údaje sice nerepresentují všechny LGBT osoby v EU, tento počet však představuje velmi významnou skupinu a doposud je zdaleka největším souborem empirických informací svého druhu v Evropě. Jakožto nejrozsáhlejší a nejkomplexnější průzkum zkušeností uváděných LGBT osobami v EU a Chorvatsku zachycuje přiměřenou rozmanitost názorů, chování a postojů LGBT skupin, která umožňuje podrobnou analýzu údajů. Více informací naleznete v [technické zprávě](#).

2. Jaké otázky se při průzkumu pokládaly?

Respondenti byli dotazováni na své zkušenosti s diskriminací, násilím a obtěžováním na pracovišti, v rámci vzdělávání, zdravotní péče a sociálních služeb a na veřejných místech, jako jsou kavárny a restaurace, banky a obchody. Otázky vycházely z práv chráněných podle právních předpisů EU a jiných mezinárodních norem. Pokud respondenti měli zkušenosti, o které se mohli podělit, byli dotazováni na další podrobnosti. Respondenti byli v dotazníku také dotazováni na klíčové prvky

svého každodenního života, včetně jejich posouzení postojů veřejnosti k LGBT osobám, viditelnosti LGBT osob ve veřejném životě a negativních reakcí ze strany široké veřejnosti. Transgender osobám byly pokládány také konkrétní otázky týkající se přístupu ke zdravotní péči specifické pro transgender osoby a jejich zkušeností se změnou údaje o pohlaví v úředních dokladech.

Průzkum navíc shromáždil velké množství sociálně demografických údajů, jako jsou například vzdělání, status zaměstnanosti, partnerský a občanský stav, rodičovský stav a [příjem](#) respondentů.

3. Jak běžná je diskriminace na základě sexuální orientace nebo genderové identity?

Přibližně polovina všech respondentů uvedla, že se v roce předcházejícímu průzkumu cítili osobně diskriminováni nebo obtěžováni na základě své sexuální orientace. Nejčastěji ze všech uváděli, že se cítili osobně diskriminováni nebo obtěžováni, lesbické ženy (55 %), mladí respondenti (ve věku 18–24 let) (57 %) a osoby s nejnižšími příjmy (52 %).

Jeden z pěti respondentů, kteří **byli zaměstnáni a/nebo hledali práci** v roce předcházejícímu průzkumu, se cítí diskriminován. Toto číslo se u respondentů z řad transgender osob zvyšuje na jednoho ze tří. V každé zemi, ve které probíhal průzkum, byly dvě třetiny respondentů v práci svědkem negativních poznámek nebo negativního chování vůči lesbicky, homosexuálně, bisexuálně nebo transsexuálně orientovanému kolegovi či kolegyni.

Třetina respondentů uvedla, že se cítí osobně diskriminována na základě své lesbické, homosexuální, bisexuální nebo transsexuální orientace v nejméně jedné z těchto oblastí: bydlení, zdravotní péče, vzdělávání, sociální služby a přístup ke zboží a službám.

4. Jaký byl pro LGBT studenty školní život?

Během školního vzdělávání do věku 18 let dva ze tří LGBT respondentů ve škole skrývali nebo maskovali svou lesbickou, homosexuální, bisexuální nebo transsexuální orientaci. Nejméně 60 % jich z důvodu své lesbické, homosexuální, bisexuální nebo transsexuální orientace ve škole osobně zažilo negativní poznámky nebo chování, přičemž více než 80 % všech respondentů v každé LGBT skupině a v každé zemi bylo svědkem negativních poznámek nebo negativního chování, protože spolužák či spolužačka byli vnímáni jako LGBT osoba. Dvě třetiny uvedly, že tyto poznámky nebo toto chování se během jejich školního vzdělávání objevovaly často nebo vždy. Dvě třetiny respondentů také uvedly, že svou lesbickou, homosexuální, bisexuální nebo transsexuální orientaci ve škole často nebo vždy skrývali či maskovali. To se týkalo zejména gayů a bisexuálních mužů.

5. Jak běžné jsou trestné činy z nenávisti proti LGBT osobám?

V posledních pěti letech bylo 26 % všech respondentů napadeno nebo jim bylo vyhrožováno násilím. Toto číslo se u respondentů z řad transgender osob zvyšuje na 35 %. Z respondentů, kteří v předešlém roce zažili násilí, jich 59 % uvedlo, že k poslednímu útoku nebo hrozbě násilím došlo z toho důvodu, že byli vnímáni jako LGBT osoba. V roce předcházejícímu průzkumu se 19 % respondentů stalo obětí obtěžování, které bylo podle jejich mínění způsobeno tím, že byli vnímáni jako LGBT osoba.

K incidentům nejčastěji docházelo venku na veřejných místech a byly vyvolány více než jednou osobou, obvykle muži, které oběť neznala. 7 % nejnovějších násilných incidentů, k nimž došlo v předešlém roce, však bylo spácháno členem rodiny nebo domácnosti oběti.

Přibližně tři z deseti všech respondentů z řad transgender osob uvedli, že byli v předešlém roce více než třikrát obětí násilí nebo výhrůžek násilím.

6. Jak LGBT osoby vnímají zacházení ze strany společnosti?

EU je založena na hodnotách rovnosti a úcty, a přesto měly tři čtvrtiny všech LGBT respondentů pocit, že diskriminace na základě sexuální orientace člověka je v zemi, v níž žijí, velmi rozšířená. Zde jsou další příklady toho, co to znamená být LGBT osobou:

- 48 % respondentů odhalilo svou lesbickou, homosexuální, bisexuální nebo transsexuální orientaci členům rodiny a 28 % ji skrývá před všemi přáteli nebo ji odhalilo několika málo přátelům. Pouze 21 % ji odhalilo svým kolegům v práci nebo spolužákům.
- Téměř polovina všech respondentů je přesvědčena, že v zemi jejich bydliště používají politici v souvislosti s LGBT osobami velmi často urážlivá vyjádření.
- Dvě třetiny respondentů se na veřejnosti nedrží s partnerem stejného pohlaví za ruce ze strachu, že kvůli tomuto chování budou terčem napadení, výhrůžek nebo obtěžování. Toto číslo u respondentů z řad gayů a bisexuálních mužů dosahuje tří čtvrtin.
- 50 % všech respondentů se vyhýbá určitým místům ze strachu před napadením, výhrůžkami nebo obtěžováním z důvodu své lesbické, homosexuální, bisexuální nebo transsexuální orientace. To platí zejména ve veřejné dopravě, na ulici nebo jiných veřejných místech a ve veřejných budovách.
- Respondenti z řad transgender osob nejčastěji ze všech skupin uvádějí, že se cítili osobně diskriminováni nebo zažili násilí.

7. Co lze udělat pro zlepšení rovnosti LGBT osob a úcty k nim?

Právo EU chrání před diskriminací na základě sexuální orientace v zaměstnání, a přesto v této oblasti diskriminace přetrvává. Proti tomu by EU mohla bojovat tak, že bude využívat několika právních a politických nástrojů pro rozvoj **systematických iniciativ v oblasti boje proti diskriminaci** na základě sexuální orientace a genderové identity. Stejně tak by členské státy měly využívat zjištění průzkumu k dalšímu rozvoji, provádění a sledování příslušných politik. Členské státy EU, které připravily konkrétní akční plány týkající se LGBT osob nebo tuto problematiku začlenily do vnitrostátních akčních plánů pro lidská práva, mohou využívat údaje týkající se konkrétní země k dalšímu usměrnění své činnosti.

Rovná ochrana před diskriminací ve všech členských státech EU by se významně zlepšila, pokud **by byla opatření zaměřená na nediskriminaci rozšířena nad rámec zaměstnání**. „Horizontální směrnice“ navržená EU by rozšířila zásadu rovného zacházení tak, aby zahrnovala náboženské vyznání, přesvědčení, zdravotní postižení, věk a sexuální orientaci.

Pokud jde o školní prostředí, členské státy by měly usilovat o zajištění **školního prostředí, které je bezpečné a podporuje LGBT mládež**, bez šikany a vyloučení. To zahrnuje zvyšování povědomí mezi učiteli a studenty s cílem vybízet k úctě a porozumění a naučit se, jak přistupovat k LGBT problematice ve třídě, například zajištěním toho, aby objektivní informace o sexuální orientaci, genderové identitě a vyjadřování genderové příslušnosti byly součástí školních osnov a odborné přípravy učitelů. Vlády a školy by také měly vytvořit a podporovat politiky proti homofobní a transfobní šikaně.

Podle zjištění LGBT osoby často případy diskriminace neohlásí, protože se domnívají, že se nic nezmění (60 % respondentů), nebo nevědí, jak nebo kde incidenty ohlásit (30 %). Pouze 22 % z nejvážnějších trestných činů z nenávisti bylo oznámených policii. Téměř polovina respondentů,

kteřá neohlásila pŕípad policii, měla pocit, že policie nic neudělá. Takovéto vzorce vyplývají z [práce agentury FRA s dalšími skupinami](#) (napŕíklad menšinami a migranty). Právní pŕedpisy EU a jednotlivých členských států by měly chránit pŕed homofobními a transfobními nenávisnými výroky a trestnými činy z nenávisi. Je zapotřebí zvyšovat povědomí o právech a způsobech ohlašování diskriminace a násilí motivovaného nenávisi. Členské státy by rovněž měly **nedostatečné ohlašování řešit** podporou orgánů pro rovné zacházení a ostatních vnitrostátních mechanismů pro vyřizování stížností s cílem zvýšit povědomí o diskriminaci a o tom, co mohou LGBT osoby dělat. Členské státy by také měly školit úředníky v oblasti prosazování práv ohledně způsobu reakce na LGBT problematiku nebo podněcovat organizace občanské společnosti, aby podávaly oznámení za oběti. Dále je zapotřebí zaznamenávat údaje o trestných činech z nenávisi, včetně uvádění důvodu spáchání trestného činu, a pomoci tak členským státům pŕijímat vhodná opatŕení. EU a členské státy by se také měly konkrétně zabývat homofobními a transfobními **nenávisnými výroky a trestnými činy z nenávisi a zajistit jejich stíhatelnost zákonem**.

8. Další činnost agentury FRA v oblasti práv LGBT osob

Agentura FRA se začala základními právy LGBT osob zabývat v roce 2007 na žádost Evropského parlamentu o prošetření diskriminace LGBT osob a homofobie v EU.

- V roce 2008 podala agentura FRA zprávu o [právním postavení LGBT osob](#) v EU. Tato zpráva byla [aktualizována v roce 2010](#).
- V roce 2009 se zpráva zaměřila na [sociální postavení LGBT osob](#) v EU.
- V roce 2011 bylo zveřejněno [shrnutí sociálně právních zjištění](#), včetně analýzy trendů, náročných úkolů a slibných postupů, které poukázalo na rozdíly v rámci EU, pokud jde o ochranu pŕed diskriminací LGBT osob.
- V současné době agentura [provádí průzkum mezi orgány veřejné správy a učiteli, pracovníky v oblasti prosazování práv a zdravotnickými pracovníky týkající se základních práv LGBT osob](#), pŕičemž se zaměřuje na zaměstnanost, vzdělávání, zdravotnictví, prosazování práva a veřejné politiky.

Výsledky jsou [představeny on-line](#) a uvedeny ve zprávách, které jsou k dispozici na internetových stránkách agentury FRA:

[Výsledky průzkumu mezi LGBT osobami v EU: stručný pohled](#)

[Technická zpráva](#)

Informace o činnosti agentury FRA v oblasti práv LGBT osob a související publikace naleznete na adrese <http://fra.europa.eu/en/theme/lgbt>.

S žádostmi o další informace se prosím obraťte na mediální oddělení agentury FRA:

E-mail: media@fra.europa.eu / Tel.: +43 1 58030-858